

PM Rotel I (Dnr KS 2021/475)

Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Remiss från Region Stockholm

Remisstid den 17 juni 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Stockholm har tagit fram en ny folkhälsopolicy för beslut i regionfullmäktige 2021. Policyn anger en riktning för Region Stockholms arbete med att identifiera behov, utveckla ordinarie processer och vidta åtgärder för folkhälsan. Särskilt fokus ska ligga på de faktorer som har störst betydelse på hälsans bestämningsfaktorer samt på hur förutsättningar kan stärkas för de grupper som har störst behov.

Policyn knyter an till det övergripande nationella målet för hälsopolitiken, *att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*. Likaså knyter policyn an till FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, särskilt mål 3 "God hälsa och välbefinnande" samt mål 10 "Minskad ojämlikhet".

Stockholms stad har fått remissen för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget till ny folkhälsopolicy.

Mina synpunkter

Jag ser positivt på den föreslagna policyn och anser liksom stadsledningskontoret att den ger bra förutsättningar att vidta generella insatser för alla i befolkningen och specifika insatser för vissa grupper med särskilda behov.

Jag ser likaledes positivt på att en av de styrande principerna som föreslås, är att regionen får en samlande roll i folkhälsoarbetet. Det torde leda till goda förutsättningar för staden i att i dialog med Regionen samt andra relevanta aktörer föra dialog om åtgärder för att förbättra folkhälsan, vilket har bäring på stadens utveckling i dess helhet vad exempelvis sysselsättning och välstånd beträffar.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 9 juni 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) enligt följande.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande för att alla stockholmare ska ha god hälsa och möjlighet att förverkliga sina drömmar. Därför är det bra att regionen har tagit fram en folkhälsopolicy med målet att skapa en god folkhälsa. Men vi saknar tydliga visioner och konkreta åtgärder i hur vi möter de stora folkhälsoutmaningarna som vi vet finns idag.

Ojämligheten i hälsa i Stockholmsregionen är stor. Medellivslängden skiljer sig kraftigt mellan olika bostadsområden i länet och inom Stockholm. En lågutbildad man i Vårby förväntas leva 18 år kortare än en högutbildad man i Danderyd. Vi vet att sjukdomar oftare drabbar grupper med lägre inkomst, kortare utbildning och utrikesfödda. Till exempel drabbas kvinnor i Rinkeby dubbelt så ofta av hjärtinfarkt som kvinnor i Vaxholm. Även psykiska besvär, psykiatriska diagnoser och suicid är vanligare bland låginkomsttagare. Samtidigt som hälsan är sämre i grupper med socioekonomisk utsatthet söker många i den gruppen vård i mindre utsträckning än övriga befolkningen och framförallt i ett senare skede.

Tandhälsan är ett bra sätt att mäta det allmänna hälsotillståndet, eftersom tandhälsan hänger nära samman med levnadsvanorna i stort. I rapporten Skillnadernas Stockholm som presenterades år 2015 kunde man tydligt se hur ojämlikheten sätter spår i människors kroppar. Trots att vi har fri tandvård för barn upp till det år de fyller 23 år är förekomsten av barnkaries vanligare i socioekonomiskt utsatta områden. År 2014 hade 13 procent av treåringarna i Rinkeby-Kista kariesskadade tänder medan mindre än 1 procent av treåringarna hade det i Kungsholmen.

De senaste månaderna har den ojämlika hälsan visat sig i smittmidning och dödlighet av covid-19. Tidigt i pandemin kunde vi se att fler smittades i Järvaområdet jämfört med i övriga länet. En liknande utveckling följde i andra socialt utsatta områden i de södra delarna av regionen. Region Stockholms oförmåga att hantera denna ojämlikhet genom att exempelvis sätta in testbussar i tid visar på bristerna i regionens folkhälsoarbete.

För att policyns syfte ska uppnås är det viktigt att regionen arbetar med tidiga insatser och säkerställer att det finns ett vårdutbud utifrån hur befolkningens vårdbehov ser ut. Det kan inte vara så att vårdföretagens rätt att få etablera sig går före medborgarnas rätt till en god och nära vård. Här har regionen ett arbete att göra för att säkerställa att människor i socioekonomiskt utsatta områden också har god tillgång till primär- som specialistvård.

Det arbete som regionen gör är viktigt för att lägga grunden för en god folkhälsa. Likväl är kommunernas arbete lika viktigt eftersom skola, arbete och boende är några av faktorerna som påverkar folkhälsan. Därför måste regionen och kommunerna var för sig och tillsammans arbeta för en jämlik och socialt hållbar Stockholmsregion.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Torun Boucher och Rashid Mohammed (båda V) enligt följande.

Utgångspunkten i policyn beskrivs som följer: ”En god folkhälsa är både ett mål och ett medel för en hållbar utveckling samt en förutsättning för tillväxt. En välmående befolkning skapar bättre förutsättningar för välbefinnande och tillväxt genom minskad sjukfrånvaro, ökad sysselsättning, högre produktivitet och minskade behov av vård och omsorg. Även det omvända förhållandet gäller, det vill säga ekonomisk utveckling skapar utrymme för en förbättrad folkhälsa.” Här vill vi framhålla att en god folkhälsa har ett värde bortom att skapa tillväxt och ekonomisk utveckling, det är en fråga om mänskliga rättigheter primärt och sekundärt huruvida det leder till positiva effekter på tillväxttakten. Tillväxt kan däremot aldrig betraktas som något annat än ett medel för att uppnå andra mål och för att möjliggöra detta behöver det fattas politiska beslut som säkerställer att ökad tillväxt kommer alla till del.

Det är bra att man belyser de ökade socioekonomiska klyftorna i samhället och den ökade segregationen som problem för att uppnå en god folkhälsa för alla, och vi hoppas att denna insikt leder till politiska beslut för att minska klyftorna i regionen. Bland annat menar vi att det finns ett behov av att se över systemen för primärvården så att förekomsten styrs av de faktiska behoven av vård och inte som det är nu där det finns mest tillgång till vård och fler som söker vård där människor är som friskast. Menar man allvar med ett folkhälsoarbete måste dessa system förändras i grunden.

Slutligen ställer vi oss frågande till att policyn inte har remitterats till fler av stadens nämnder, i synnerhet eftersom det framgår av policyn att man ser kommuner som viktiga aktörer i folkhälsoarbetet.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Stockholm har tagit fram en ny folkhälsopolicy för beslut i regionfullmäktige 2021. Policyn anger en riktning för Region Stockholms arbete med att identifiera behov, utveckla ordinarie processer och vidta åtgärder för folkhälsan. Särskilt fokus ska ligga på de faktorer som har störst betydelse på hälsans bestämningsfaktorer samt på hur förutsättningar kan stärkas för de grupper som har störst behov.

Policyn knyter an till det övergripande nationella målet för hälsopolitiken, *att skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*. Likaså knyter policyn an till FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, särskilt mål 3 ”God hälsa och välbefinnande” samt mål 10 ”Minskad ojämlikhet”.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på den föreslagna policyn och anser att den förefaller ge en bra möjlighet för regionen att vidta generella insatser för alla i befolkningen och rikta sig till grupper med specifika behov. För att folkhälsan ska förbättras behöver hälsan blir bättre för dem med sämst hälsa, men också stärkas i hela sin bredd för att det folkhälsopolitiska målet ska nås.

Regionens iakttagelser om att folkhälsans bestämningsfaktorer spänner över flera faktorer överensstämmer med Stockholms stads erfarenheter, vilket bland annat reflekteras i stadens *Hållbarhetsrapport 2021*. Av hållbarhetsrapporten framgår bland annat att personer med kort utbildning, särskilt kvinnor och barn till föräldrar med kort utbildning, är grupper som i flera avseenden behöver uppmärksammas i stadens verksamhetsutveckling.

Stadsledningskontoret ser positivt på att en av de styrande principerna som föreslås, är att regionen är en samlade kraft i folkhälsoarbete. Staden kan på så sätt få goda möjligheter att i dialog med regionen och andra aktörer reflektera över åtgärder som har betydelse för folkhälsan, något som i sin tur kan bidra till stadens strävan att riskfaktorer för ohälsa undanröjs eller minskas. En välmående befolkning skapar bättre förutsättning för välbefinnande och tillväxt, ökad sysselsättning m.m.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser att remissen Folkhälsopolicy – God hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen är besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.